

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/85/2014
Identifikačné číslo spisu:	5014200166
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5014200166.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľky: S. O., bytom G. G., W. XXXX/XX, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o zvýšenie vdovského dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. apríla 2014, č. k. 25Sd/51/2014-20, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 10. apríla 2014, č. k. 25Sd/51/2014-20, **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Rozsudkom z 10. apríla 2014, č. k. 25Sd/51/2014-20, krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 5. decembra 2013, ktorým podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z. z. (ďalej len „opatrenie“) od 01.01.2014 zvýšila starobný dôchodok navrhovateľky o 8,80 eura na 287,40 eura mesačne a vdovský dôchodok o 0,20 eura na 23,40 eura mesačne. Krajský súd súčasne navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľka opravným prostriedkom namietala iba nesprávnosť krátenia sumy zvýšenia vdovského dôchodku z 2,50 eura na 0,20 eura. Krajský súd poukázal na to, že suma (čiastkového) vdovského dôchodku navrhovateľky bola určená s prihliadnutím na doby poistenia v cudzine a preto bol vdovský dôchodok zvýšený o pomernú časť pevnej sumy zvýšenia, ktorá zodpovedá časti, v akej sa priznal čiastkový dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky, teda vynásobením pevnej sumy zvýšenia vdovského dôchodku (vyplácaného v polovičnej výške z dôvodu jeho súbehu so starobným dôchodkom) koeficientom 0,06712000. Mal preto za preukázané, že vdovský dôchodok bol zvýšený v súlade s § 82 ods. 13 zákona o sociálnom poistení a opatrením č. 329/2013 Z. z. a preto rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Rozsudok napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Namietla, že súd rozhodol v jej neprítomnosti napriek tomu, že žiadala o odročenie pojednávania. Je síce pravdou, že neuviedla dôvod, ale odporkyňa žiadala niekoľkokrát o odročenie bez uvedenia dôvodu a bolo jej vyhovené. Dôvodom na odročenie bola podľa jej názoru skutočnosť, že na Najvyššom súde Slovenskej republiky prebieha konanie vo veci XXXXXXXXXX, ktoré doteraz nebolo skončené.

Ďalej namietla, že vdovský dôchodok jej bolo priznaný z dôchodku zomr. manžela, ktorý mu bol priznaný od XX. F. XXXX. Nie je jej známe, „či od 1.1.1993 Zmluva medzi SR a ČR o sociálnom zabezpečení a dôchodky vyplácané, sa považujú za dôchodky zo zahraničia“. Krátenie pevnej sumy zvýšenia 2,50 eura na základe opatrenia č. 329/2013 považuje za diskrimináciu a viacnásobné krátenie. Odporkyňa nepreukázala, ako dávku vypočítala.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 250s O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Podľa § 101 ods. 2 veta druhá Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihládne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Z obsahu súdneho spisu krajského súdu sp. zn. 25Sd/51/2014 vyplýva, že predvolanie na pojednávanie krajského súdu dňa 10. apríla 2014 bolo navrhovateľke doručené dňa 20. marca 2014, teda v dostatočnom predstihu. Navrhovateľka síce podaním z 3. apríla 2014 navrhla odročenie pojednávania, avšak neuviedla žiadny dôvod na taký postup súdu. Ak krajský súd za takej situácie vo veci rozhodol na tomto pojednávaní v neprítomnosti navrhovateľky, postupoval v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. Z uvedeného dôvodu odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku navrhovateľky, že neodročením pojednávania malo dôjsť k porušeniu jej ľudských práv. Odvolací súd za nedôvodnú považoval aj námietku navrhovateľky, že odporkyňa žiadala niekoľkokrát o odročenie bez uvedenia dôvodu a bolo jej vyhovené. Zo súdneho spisu totiž vyplýva, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 5. decembra 2013 odporkyňa o odročenie pojednávania nežiadala.

Z dávkového spisu odporkyne mal odvolací súd za preukázané, že navrhovateľke bol rozhodnutím Českej správy sociálneho zabezpečení od XX. F. XXXX priznaný vdovský dôchodok podľa českých právnych predpisov ako tzv. čiastkový dôchodok vo výške zodpovedajúcej pomeru dôb poistenia jej zomr. manžela, hodnotených podľa Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení ako doby poistenia v Českej republike a dôb poistenia, hodnotených ako doby poistenia v Slovenskej republike.

Čiastkový vdovský dôchodok podľa slovenských právnych predpisov bol navrhovateľke priznaný od XX. W. XXXX rozhodnutím odporkyne číslo XXX XXX XXXX z 24. júla 2008 v spojení s rozhodnutiami z 2. marca 2009 (ďalej len „rozhodnutie o priznaní vdovského dôchodku“), ktoré nadobudli právoplatnosť na základe ich potvrdenia rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/11/2009-266 zo 4. augusta 2011 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. februára 2013, sp. zn. 9So/177/2011. Z uvedeného rozsudku najvyššieho súdu pritom vyplýva, že odporkyňa v rozhodnutiach uviedla spôsob výpočtu vdovského dôchodku z hľadiska dôb zamestnania manžela v Českej republike a Slovenskej republike a odôvodnila aj rozhodnutie o výplate vdovského dôchodku vo výške jednej polovice podľa § 56 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení z dôvodu jeho súbehu so starobným dôchodkom, ktorý bol navrhovateľke priznaný od 28. júla 2000.

Za nedôvodnú preto odvolací súd považoval i námietku navrhovateľky, že odporkyňa doteraz nepreukázala, ako dávku vypočítala.

Vzhľadom na rozdelenie Českej a Slovenskej Federatívnej republiky na Českú republiku a Slovenskú republiku dňom 1. januára 1992, doby poistenia manžela navrhovateľky v Českej republike sú v zmysle Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (zverejnenej v Zbierke zákonov pod č. 318/1994 Z. z.) na účely priznania a výplaty vdovského dôchodku považované za doby poistenia v cudzine.

Pokiaľ navrhovateľka namietala, že na najvyššom súde prebieha odvolacie konanie vo veci XXXXXXXXXX, ktoré doteraz nebolo skončené, túto námietku odvolací súd taktiež nepovažoval za dôvodnú, lebo pod uvedeným číslom nie je na najvyššom súde vedená žiadna iná vec navrhovateľky.

Z právoplatného rozhodnutia o priznaní vdovského dôchodku vyplýva, že suma vdovského dôchodku podľa slovenských právnych predpisov bola určená pomerom všetkých dôb poistenia manžela navrhovateľky tak v Slovenskej republike ako aj v Českej republike (34,0411 rokov) k dobám poistenia v Slovenskej republike (2,2850 roka), teda koeficientom 0,06712.

Navrhovateľka ani v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne z 5. decembra 2013, ani v odvolaní proti rozsudku krajského súdu z 10. apríla 2014, č. k. 25Sd/51/2014-20 nenamietala výšku vdovského dôchodku, vyplácaného k 31.12.2013 v sume 23,20 eura mesačne.

Podľa § 82 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom poistení do 31. decembra 2017 sa dôchodková dávka zvyšuje v závislosti od medziročného rastu spotrebiteľských cien a medziročného rastu priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykázaných štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku a od priemernej mesačnej sumy starobného dôchodku, priemernej mesačnej sumy predčasného starobného dôchodku, priemernej mesačnej sumy invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%, priemernej mesačnej sumy invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70%, priemernej mesačnej sumy vdovského dôchodku a vdoveckého dôchodku a od priemernej mesačnej sumy sirotského dôchodku vykázaných Sociálnou poisťovňou k 30. júnu kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku; na určenie priemernej mesačnej sumy starobného dôchodku, priemernej mesačnej sumy invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% a priemernej mesačnej sumy invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70% sa zohľadňuje suma starobného dôchodku a suma invalidného dôchodku bez jej zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku.

V zmysle § 82 ods. 6 písm. b) zákona o sociálnom poistení vdovský dôchodok vyplácaný k 1. januáru príslušného kalendárneho roka sa zvyšuje podľa odseku 1 písm. a) o pevnú sumu určenú percentom, ktoré sa určí v roku 2014 ako súčet 60% medziročného rastu spotrebiteľských cien a 40% medziročného rastu priemernej mesačnej mzdy, z priemernej mesačnej sumy vdovského dôchodku a vdoveckého dôchodku.

Pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky, ktorá je vyplácaná v sume jednej polovice z dôvodu súbehu nárokov na výplatu dôchodkov, sa určí podľa odseku 6 z priemernej mesačnej sumy dôchodkovej dávky, ktorá je vyplácaná v sume jednej polovice z dôvodu súbehu nárokov na výplatu dôchodkov (§ 82 ods. 10 zákona o sociálnom poistení).

Podľa ustanovenia § 82 ods. 12 písm. a) zákona o sociálnom poistení ministerstvo vydá opatrenie a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov najneskôr do 31. októbra kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku, ktorým ustanoví pevnú sumu zvýšenia dôchodkovej dávky podľa odsekov 2 až 7, 9 a 10.

Podľa § 1 písm. j) opatrenia č. 329/2013 Z. z. pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky v roku 2014 je 2,50 eura, ak ide o vdovský dôchodok a vdovecký dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice.

Podľa § 82 ods. 13 zákona o sociálnom poistení dôchodková dávka, ktorej suma bola určená s prihliadnutím na obdobie poistenia získané v cudzine podľa osobitného predpisu alebo podľa medzinárodnej zmluvy, sa zvýši o pomernú časť pevnej sumy ustanovenej podľa odseku 12 písm. a), ktorá zodpovedá pomernej časti, v akej sa priznal čiastkový dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky.

Keďže pomerná časť, v akej bol navrhovateľke v Slovenskej republike priznaný čiastkový vdovský dôchodok podľa Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení je 0,06712, v súlade s ustanovením § 82 ods. 10 a 13 zákona o sociálnom poistení navrhovateľke od 01.01.2014 patrí zvýšenie vdovského dôchodku v sume 0,20 eura (2,50 eura x koeficient 0,06712).

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd dospel k záveru, že vdovský dôchodok navrhovateľky, priznaný podľa slovenských predpisov, zvýšila odporkyňa od 01.01.2014 o sumu 0,20 eura v súlade so zákonom.

Odvolací súd súčasne poukazuje na skutočnosť, že navrhovateľka poberá ďalší čiastkový vdovský dôchodok aj z Českej republiky, ktorý je taktiež pravidelne zvyšovaný podľa českých právnych predpisov.

Je potrebné uviesť, že pred 01.01.2013 sa dôchodkové dávky zvyšovali o určené percento, takže aj v predchádzajúcich rokoch výška priznaného zvýšenia bola odvodená od výšky vyplácaného čiastkového vdovského dôchodku, vymeraného len za roky poistenia v Slovenskej republike.

S účinnosťou od 01.01.2013 došlo k zmene spôsobu zvyšovania dôchodkov, keď namiesto zvýšenia o určité percento zákonodarca upravil zvyšovanie dôchodkov o pevné sumy.

Ak by čiastkový vdovský dôchodok bol zvýšený o rovnakú pevnú sumu ako vdovské dôchodky dôchodkyň, ktoré mali vdovský dôchodok priznaný len podľa slovenských právnych predpisov, práve v takom prípade by došlo k ich diskriminácii, pretože na rozdiel od navrhovateľky nepoberajú dôchodok aj z Českej republiky (z cudziny) a nemajú teda nárok na zvýšenie dôchodku podľa českých právnych predpisov.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka v odvolacom konaní nebola úspešná a odporkyni taká náhrada nepatrí (§ 246c ods. 1, § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.